

Twee Indische golf-histories

(door JAN FEITH, verlucht met teekeningen van den schrijver)

Of er in Nederlandsch-Indië aan „golf“-sport wordt gedaan?

Eigenlijk is er geen enkele tak-van-sport, welke hier niét beoefend wordt! Dus natuurlijk ook „golf“. Er is voldoende ruimte in dit, volgens alle dimensies, gróóte land; de noodzakelijke bodemgesteldheid (bijaldien daarvan bij deze sport sprake kan zijn) is ruimschoots aanwezig; en de gewenschte natuurlijke omgeving, typeerend voor 't Indische landschap, vindt men terug in 'n groot deel der overdadige tropische ruimte!

Als voorbeeld neem ik 't, tusschen de Preanger-vulkanen gelegen Ngamplang, op 'n klein plateau boven 't stedeke Garoet, dat, zelf berg-stad, 2300 voet boven den zee-spiegel ligt. Dit complex van vulkanen, hoogvlakten en bergplateau heeft aan Garoet sedert-lang de reputatie bezorgd, een der zuiverste natuur-monumenten van Java te vormen. Het Garoet-panorama wordt door geen andere tropische natuur-grootheid geëvenaard! Van de hoogste krater-toppen, meestal werkende vulkanen, noem ik als voornaamste den Papandayan, Kawah-Kamodjan en Tjikoray; tezamen, evenals de aaneengeketende krater-reeks rondom Bandoeng (in vogelvlucht op nog geen vijftig kilometer afstands van hier gelegen), 'n majestueuse en natuurlijke afsluiting stapelend rond de, omlaag zich uitstreckende hoogvlakte, waardoor de breede Tjilaut stroomt, als overvloedig reservoir dienend voor de Garoet'sche sawah's en visch-vijvers.

Van omhoog — geen hotel-terras, zóó prachtig als „uitzicht“ gekozen als dit van 't vroegere sanatorium Ngamplang! — biedt dit wijd-open tropische landschap, bij telkens wisselende belichting, z'n eindeloze bekoring aan bezoekers en gasten, die er als vakantie- of gezondheids-restauratie hun „koude neus“ komen halen.

En dan bestaat er gelegenheid, naast verschillende andere sport-beoefening; berg-klimmen, paard-rijden, jagen, visschen, wandelen, tennissen,

zwemmen, luieren (ja! dit is óók 'n tak-van-sport immers?) tot — golfspelen!

Al is dit dagboek allerm minst bestemd, noch geëigend, om sport-aanteekeningen te boekstaven, noem ik in 't bijzonder juist déze sport, omdat de golfspeler, naast behoorlijke baan-accomodatíe, bij voorkeur z'n sporthart verpandt aan golf-terreinen, waar de natuurlijke omgeving 't móóist is.

Men zou echter 'n sportieve natuur-studie moeten hebben gemaakt omtrent alle bestaande golf-courses in de vijf werelddeelen, om tot 'n eindoordeel te kunnen komen: „Híér bevindt zich de mooiste aller mooie golfbanen!“.... Ik waag slechts als persoonlijke opmerking te plaatsen, dat die van Ngamplang daarbij 'n goede kans zou maken.

Dus niet over eigen golf-experimenten gedurende 'n verblijf van eenige weken in dit, met weidschen naam betitelde „Grand Hotel“. Liever 'n eigenaardige golf-historie met typisch folkloristischen inslag!

Dat zit zoo.

De aan ons „Grand Hotel“ verbonden geneesheer — ik geloof niet, dat deze hupsche dokter 't behoorlijk zou vinden, indien ik z'n naam noemde — is, zooals voor de hand ligt, 'n enthousiast golf-speler. Zijn aardig-gebouwde dokters-woning, in eenvoudigen bungalow-stijl opgetrokken, grenst namelijk aan de kleine (9 holes) golfbaan; wat van-zelf-sprekender dus, dan dat deze medicus in z'n schaarschen vrije-tijd 't spel beoefent?

Daarnaast blijkt de dokter 'n gezellige prater te zijn. Hij vertelt me 't volgende verhaal uit z'n Indische praktijk:

Reizend door verschillende deelen van onzen Nederlandsch-Indischen archipel — zooals trouwens 't meerendeel van z'n collega's — heeft hij ook eenigen tijd doorgebracht onder de Batakken. Naast uitoefening van z'n praktijk, stelde hij belang in 't „animisme“ dezer bevolkingsgroep,

Ter voorkoming van „overtraining“

Ter verhoging van de vitale capaciteit

TONICUM NOURY

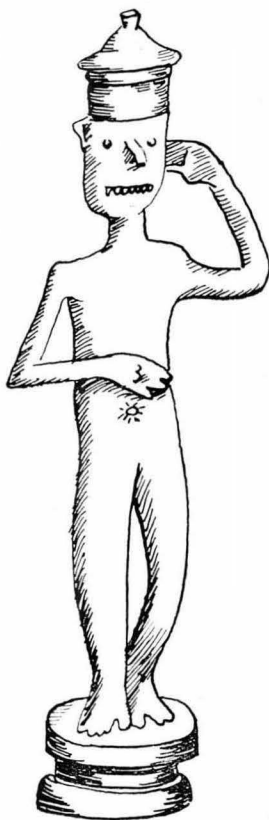
waarbij vooral merkwaardig is 't bestaan van mediums, waardoor de geesten der voorvaderen moeten neerdalen op hun na-bestaanden. Zoo'n medium is tegelijk de tooverman (al bijna „medicijnman“) van z'n stam en hij draagt, in z'n kwaliteit van „sjamaan“, zoowel masker als tooverstaf; tendeele opdat hij door den vóórvader-geest zal kunnen worden herkend, anderdeels teneinde dezen „pengoeloebalang“ in de gelegenheid te stellen, zich te demonstreeren. Daarnaast brengt hij „sigalégale's“ aan den man, — dit zijn primitief uit hout gesneden poppen van verschillende grootte, waarin de „geest“ van den opgeroepene zich huisvest, en van-waaruit hij diens gunstigen invloed uitoefent. Immers vormt de grondslag van dezen vorm van „animisme“, dat zulke voorwerpen „beziel“ worden door „geesten“ of „demonen“, en aldus „gunstige“ of „ongunstige“ machten uitstralen („dynamisme“).

Onze dokter was in 't bezit gekomen van zoo'n amulet; de merkwaardigheid daarvan bestond hierin, dat 'n zekere „heilige spin“, door den „sjamaan“ in 't geluksbeeldje opgesloten, uit z'n houten kerkertje had weten te ontsnappen. Vandaar dat de oorspronkelijke eigenaar hoegenaamd geen waarde meer hechtte aan 't bezit van zijns voorvaders „goede geest“, omdat deze bij afwezigheid der spin, vermoedelijk in 'n „kwade demon“ moest zijn veranderd.... En pas dan op voor zoo'n „sigalégale“, van „geluksbrenger“ tot „ongeluksbrenger“ geworden!

In zijn kleine collectie Indisch-religieuze ethnografica had de dokter juist dit animistisch kleinood uitgesteld....

En wat gebeurt me daar nu?! Op de eerste-de-beste keer, dat hij zal gaan „golfen“ met z'n gracieuse jonge vrouw als partner, nog geen minuut, nadat zij samen uit hun huis naar de eerste „tee“ tusschen de hooze tijmare-boomen zijn gewandeld, op 't zelfde oogenblik, als hij den eersten afslag doet, springt 't golf-balletje onverhoeds opzij en inplaats van de „drive“ recht uit te slaan, raakt de dokter z'n vrouw tegen 't hoofd.....

Zij wankelt; even is ze verdoofd. Op haar achterhoofd puilt 'n dikke buil. Hij haast zich, haar weer naar binnen te brengen. Als ervaren medicus legt hij z'n patiënte ijs-compressen aan; beveelt haar

Een „sigalégale“.

Golf in de machtige Indische natuur.

volstreekte rust. In de eerste weken geen sprake van gezamenlijke golf-partijtjes!

Wanneer ik, na enkele dagen, belangstellend ga informeren naar den gezondheids-toestand van dit golf-slachtoffer, noodt de dokter me binnen. Onder 'n „paitje“ vertelt hij me terloops ook z'n Bataksch verhaal. En hij besluit zijn „pengoeloebalangsche“ toelichting met de minzame vraag, of hij me wellicht 'n genoeg kan doen met 't houten „sigalégale“-poppetje....?

Ik aarzel even. Ik verzamel gaarne dergelijke inheemsche primitieve kunst-voortbrengselen, want ik bezit 'n kleine, precieus verzameling van op reis bijeen-gebrachte ethnografica.... Maar ik bedenken me, alvorens dit dokters-geschenk te aanvaarden: ik weet namelijk juist voldoende van „animisme“ om te weten, dat dergelijke spin-looze curiosa haar gevaarlijk risico met zich mee-brengen, — 't arme doktersvrouwje vormt er 'n tastbaar voorbeeld van!

En ik weiger 't geschenk te aanvaarden, bedankend voor de vriendelijkheid.

Als eenigermate ervaren golfspeler weet ik immers maar al-te-goed, hoe vreemd onze golfballen zich kunnen gedragen! En geen golfpartner zou me ooit meer „partij“ willen geven, indien hij kon vermoeden, dat ik eigenaar was van zoo'n ongeluk-brengenden fetisch!

St. George's Palace Le Zoute

Exclusivement de 1er ordre

Alle kamers met bad en uitzicht op de zee. Vlak bij de nieuwe golfvelden. Garage

Eigenaar René Van Isacker

Mijn eerst-volgende tegenspeler tref ik later te Batavia.

De hoofdstedelijke Golf-club draagt 't typisch aspect van Indische omgeving. Bijna is 't jammer — hier spreekt de vagebondeerende toerist! — dat 't bestuur naar 'n ander, sportiever, moderner terrein-met-accomodatie zocht; en dit sedert schijnt te hebben gevonden. Wat mij hier juist aantrekt is de primitieve tropische achtergrond dezer golfbaan, — uitgestrekt, weinig geaccidenteerd terrein, aan den eenen kant afgesloten door Europeesche fabrieks-gebouwen, gashouders en dergelijke groote-stads-attributen als bewijs van moderniteit, — aan de overige zijden met een begrenzing van klapperboschjes, kampongs, benevens derzelver bevolking, bestaande uit rijst-stampende vrouwen, strootjes-rookende mannen, karbouwen-hoedende herder-kinderen, om niet te vergeten, dat 'n behoorlijk percentage der jeugdige kampong-bevolking zich 'n aardig dagelijksch levensbestaantje verzekerd weet, dank zij 't aanbieden van hun diensten als „caddies" en „ballen-zoekers"! De tarieven voor deze menschenlijke golf-accessoires zijn uiterst laag in Indië, omdat 't aanbod aanzienlijk, de levens-standaard laag is.

Ik herken al spoedig den ervaren golfer

Naar Indischen trant is de ontvangst in 't club-gebouw gastvrij; aanstonds is er een der leden, die zich welwillend beschikbaar stelt, 'n paar rondjes met me te spelen.

Aan z'n stijl herken ik al-spoedig den ervaren golfer; voor mijn doen brengt de warmte me in behoorlijke conditie, terwijl 't scherpe, hoge zonlicht de „bal-concentratie" vergemakkelijkt. Zoo spelen we vrijwel gelijk-op. M'n partner is onderhoudend, beleefd en sportief. Hij kent elke bijzonderheid van z'n golf-course; telkens geeft hij me nuttige wenken wat de terrein-gesteldheid betreft. Bij de zooveelste hole — hij speelt 't eerst, want hij geniet de „honour" — waarschuwt hij me: „U moet hier vooral den bal recht-uit slaan, —

denk daaraan! Want bij 'n slice zou u terecht komen in 'n kampong-klapperboschje, terwijl bij 'n pull 'n even onaangename verrassing wacht!" 'n Meer geroutineerd golfspeler zou zich natuurlijk aan dezen technischen raad hebben gehouden, .. ik hield er me natuurlijk niet aan, zoodat mijn bal, met 'n verren „drive" voort-gestuwd, 'n speelschen boog naar links beschreef, om achter 'n terrein-verheffing aan ons oog te worden onttrokken. De golfetikette brengt mee, dat 'n tegenspeler zich van misprijzende opmerkingen onthoudt; ik vermoed slechts dat m'n partner bij zichzelf dacht: „Tu l'as voulu, George Dandin!"

Gezamenlijk kuieren we — langzaam en bedachtzaam, want de tropische zon staat hier vervaarlijk te smoren boven de buiten-contreien van Batavia, — in de richting van m'n, achter 'n ver heuveltje verdwenen bal. Tot we den heuveltop hebben bereikt. Beneden zie ik 'n meertje, waaruit 'n aantal wonderlijke vergroeiingen omhoog steken. Wat kan dat zijn? Op m'n onuitgesproken vraag wordt me al geantwoord: „Karbouwen!"

En ik begrijp eensklaps de situatie, — m'n balletje heeft de verboden richting eens golf-bals gezocht, en moet in 't plasje, tusschen de badende karbouwen, zijn terecht gekomen!

Wat nu?

Doch aan den oever van 't meertje gekomen, zie ik, hoe een der inlandsche karbouwen-drijvertjes reeds te-water is gegaan. 't Bol-buikige bloote keltje zwemt tusschen de karbouwenkudde. Hij duikt. Hij heeft den bal gevonden. De glinsterende water-druppels van zich afschuddend, staat hij grinnikend voor me, terwijl hij, met hoffelijk gebaar, 't balletje terug-geeft.

Ik gebruik m'n beste Maleisch: „Trimakassi, katjong!" En ik diep 'n geldstukje op, om z'n duikersarbeid te honoreeren.

't Bruine jongske houdt even 't geldstukje in z'n geopende hand; met groote oogen staart hij er naar. Dan neemt hij z'n bloote beentjes op, om in dolle vaart in de richting van z'n kampong te hollen.

„Wat heeft u hem gegeven, als ik zoo vrij mag zijn?" vraagt m'n partner.

„'n Dubbeltje!"

En mijn tegenspeler, met z'n beproefde ervaring van indischman, glimlacht oolijk: „'n Dubbeltje?! .. Ons club-tarief bedraagt 'n halve cent voor elken terug-gevonden golfball.... Dit veel-belovend jongmensch zien we hier in de eerste veertien dagen niet meer terug!"

Er zijn „caddies" en.... „caddies"!

Caddies en caddies